04/04/2019

Ιστορία της Εκκλησίας των Αθηνών από το 50 έως το 733

/ Ορθόδοξες Προβολές

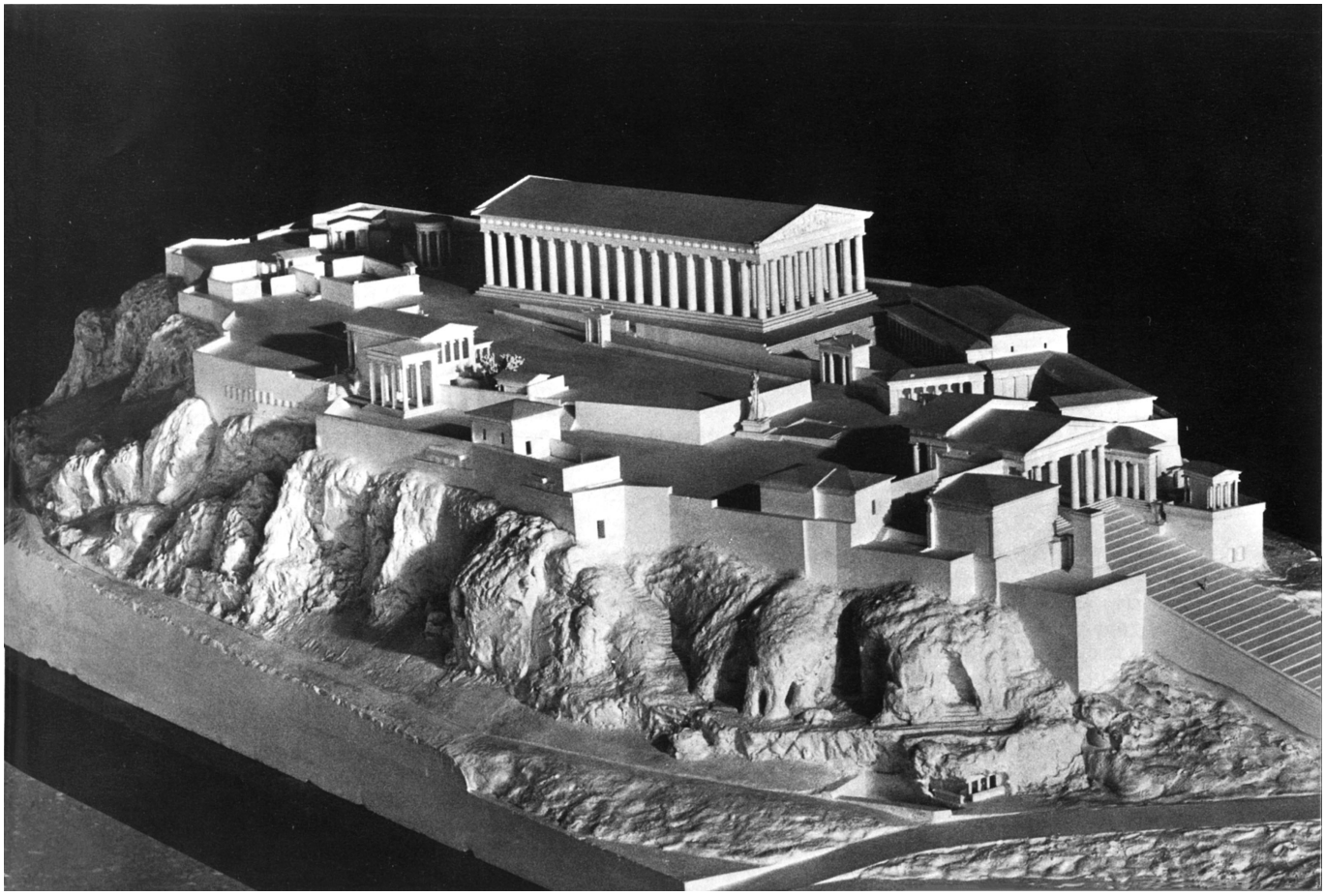

Ο σπόρος του Ευαγγελίου, που ο Παύλος έσπειρε στην Αθήνα, αργά, αλλά σταθερά, απέδωσε πλούσιους καρπούς.

Την ύπαρξη σημαντικής χριστιανικής κοινότητας στην Αθήνα, ήδη από τα τέλη του 1ου αι., επιβεβαιώνει ένα ολόκληρο πλήθος στοιχείων.

Από τους αρχαιότερους μάρτυρες της Εκκλησίας είναι οι επίσκοποι των Αθηνών Διονύσιος ό Αρεοπαγίτης († τέλη 1ου αι.), Νάρκισσος († αρχές 2ου αι.), Πούπλιος († πρώτο τέταρτο 2ου αι.) και Κοδράτος, που γύρω στα 124-125 ή 129 επέδωσε απολογία στον αυτοκράτορα Αδριανό, ενώ μαρτυρούνται και οι «εν ειρήνη κοιμηθέντες» επίσκοποι Ιερόθεος, «θεοφιλως πολιτευσάμενος» († τέλη 1ου αι.), Λεωνίδης (+250) και Κλημάτιος, ο οποίος κατέλιπε φήμη οσίου ανδρός (+4ος αι.). Αθηναίοι είναι και οι απολογητές του 2ου αι. Αριστείδης, που επέδωσε απολογία πιθανότατα στον αυτοκράτορα Αδριανό (117-130), και ο «φιλόσοφος»

Αθηναγόρας, πού γύρω στο 176-178 επέδωσε την απολογία Πρεσβεία Περί Χριστιανών στον Αυτοκράτορα Μάρκο Αυρήλιο.

Αθηναίοι είναι και οι μάρτυρες επίσκοποι Ρώμης Ανακλητός (77-78), Ύγινος (136-140) καί Ξύστος (Σίξτος) Β’ (257-258). Ακόμα μνημονεύουμε δύο σημαντικά γεγονότα: Μετά το 165 ο επίσκοπος Κορίνθου Διονύσιος (†188) έγραψε επιστολή Προς Αθηναίους, Διεγερτική Πίστεως και της Κατά το Εύαγγέλιον Πολιτείας, ή οποία δυστυχώς δεν διασώθηκε, ενώ πιθανότατα Αθηναίοι είναι και ο φιλόσοφος Πάνταινος, ιδρυτής της Κατηχητικής Σχολής της Αλεξανδρείας (†γύρω στα 200), και ο μαθητής του πρεσβύτερος Κλήμης, γνωστός ως ο Άλεξανδρεύς (150-215), τον οποίο ο επίσκοπος Ιεροσολύμων Αλέξανδρος χαρακτηρίζει «μακάριον πρεσβύτερον, άνδρα ένάρετον καί δόκιμον (…) δς (…) έπεστήριξέν τε καί ηυξησεν τήν του Κυρίου έκκλησίαν». Ό Κλήμης υπήρξε διδάσκαλος του μεγάλου Ώριγένη και ίσως το γεγονός αυτό να συνέβαλε και σε δύο επισκέψεις τού δεύτερου στην Αθήνα (230 και 240).

Ό Ώριγένης γράφει ότι η χριστιανική Εκκλησία των Αθηνών είναι «πραειά τις καί ευσταθής ατε Θεώ άρέσκειν τώ επί πάσιν βουλομένη». Αλλά και αρχαιολογικά ευρήματα (σταυροί, πήλινοι λύχνοι, επιτάφιες πλάκες, παλαιοχριστιανικές βασιλικές), πού τοποθετούνται στα μέσα του 4ου αί. μ.Χ., εποχή πού αφέθηκε να εκδηλωθεί ελεύθερα και δημόσια ό χρι-στιανικός βίος, μαρτυρούν τη σταδιακή ρωμαλεότητα της Εκκλησίας των Αθηνών.

Μνημονεύουμε ενδεικτικά τις βασιλικές πού υψώνονταν στον χώρο της Βιβλιοθήκης του Αδριανού (Τετράκογχο), στον ευρύτερο χώρο των Στύ-λων του Ολυμπίου Διός, κοντά στον Ιλισό, στις δυτικές παρυφές του Λυ-καβηττού, στον χώρο όπου βρίσκεται η σημερινή εκκλησία του Αγίου Λουκά Πατησίων και αλλού, καθώς και το χριστιανικό κοιμητήριο πού υπήρχε στη δυτική πλευρά του Λυκαβηττού.

Ώς χριστιανική κοινότητα η Εκκλησία των Αθηνών αρχικά, όπως γε-νικά ίσχυε, ήταν αυτόνομη επισκοπή, ενώ στη συνέχεια, από τον 2ο αί. και ως τις αρχές του 8ου αί., αποτέλεσε την 1η Επισκοπή της Μητροπόλεως Κορίνθου, που και αυτή με τη σειρά της από τα μέσα του 5ου αί. υπήχθη στη Μητρόπολη και Εξαρχία Θεσσαλονίκης και δι’ αυτής στην Εκκλησία της Ρώμης.

Από τους επισκόπους Αθηνών των χρόνων αυτών, εκτός από οσους αναφέρθηκαν προηγουμένως, σημειώνουμε τον Πιστό, τον Μόδε-στο, τον Αθανάσιο και τον Ιωάννη, που πήραν αντίστοιχα μέρος στις Οικουμενικές Συνόδους Α’ (325), Γ (431),

Δ’ (451) και ΣΤ’ (680), καθώς επίσης και τον επίσκοπο Ανατόλιο, που πήρε μέρος στην Τοπική Σύνοδο της Κωνσταντινουπόλεως του 459, και τον επίσκοπο Ανδρέα, που πήρε μέ-ρος στην Πενθέκτη Οικουμενική (692) και υπογράφει τα Πρακτικά της (†19-10-693).

Τέλος, ας σημειωθεί οτι γύρω στο β’ μισό του 5ου αί. μετετράπησαν σε χριστιανικές εκκλησίες της Παναγίας ο Παρθενών και το Ερέχθειο και του Αγίου Γεωργίου το λεγόμενο σήμερα «Θησείο» (ναός του Ηφαίστου), κα-θώς και άλλα αρχαία ιερά της πόλης.

Εκ της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών